

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Celem projektu jest zbadanie przemian społeczno-przestrzennych, jakie zachodzą na granicy polsko-niemieckiej od czasu jej otwarcia w roku 2007 do dzisiaj. Z jednej strony mamy do czynienia z procesami zacierania granicy, a więc likwidacji kontroli granicznych, z drugiej zaś strony granica ta ciągle istnieje w świadomości społecznej, a także odtwarzana jest podejmowanych praktykach na poziomie mikro (np. budowanie ogrodzeń czy zakładanie systemów alarmowych).

Realizowane badania będą składać się z kilku etapów. Na wstępie zostaną przeprowadzone wstępne obserwacje na pograniczu wraz z rejestracją fotograficzną (wybrane zostały po dwa przypadki badawcze po każdej ze stron granicy: Słubice i Frankfurt nad Odrą oraz Póżna i Grieben). Następnie zrealizowana zostanie ilościowa analiza wizualna materiałów ikonograficznych związanych z obecnością granicy, które funkcjonują w dyskursie publicznym. Dalej planuje się przeprowadzenie wywiadów eksperckich z przedstawicielami instytucji i osobami zaangażowanymi w projekty współpracy transgranicznej. W następnej kolejności realizowane będą badania mobilne z wykorzystaniem metod wizualnych. Zostaną stworzone dzienniczki aktywności mobilnej respondentów, mapy mentalne, zapisy wideo spacerów oraz film znoszenia socjologiczny. Planowane jest również przeprowadzenie wywiadów pogłębionych z osobami przyjeżdżającymi na granicę z miejsc znacznie od niej oddalonych (np. z Poznania). Końcowym efektem procesu badawczego będzie stworzenie map hybrydowych oraz raportu, a także tekstów zgłoszonych do publikacji w uznanych naukowych periodykach międzynarodowych.

Powodem podjęcia powyższej tematyki badawczej była doniosłość procesów mających obecnie miejsce na pograniczu polsko-niemieckim, a więc z jednej strony granicy pomiędzy oboma państwami, z drugiej zaś jej trwania w świadomości mieszkańców tych terenów oraz budowania nowych jej form w obliczu zmieniającej się rzeczywistości społecznej (w tym technologicznej i politycznej). Badania te mają szczególne znaczenie w kontekście dzisiejszej sytuacji w Europie, która charakteryzuje się sprzecznymi dążeniami: pogłębiania integracji, ale i również ruchów odśrodkowych. Projekt badawczy na polsko-niemieckim pograniczu może zatem stanowić swoistego rodzaju laboratorium dla określenia i próby wyjaśnienia podstawowych problemów występujących na płaszczyźnie ogólnoeuropejskiej. Powyżej wymienione korzyści wynikające z kooperacji badaczy z Polski i Niemiec można uzupełnić jeszcze o możliwość wykorzystania tychże badań w konkretnych sytuacjach na pograniczu, gdzie współpracują organizacje i instytucje, które muszą mierzyć się z sytuacjami wymagającymi podjęcia działań interwencyjnych. Wyniki omawianego projektu mogą ułatwić realizację takich działań.